

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

ZPŮSOB TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU RODIČŮ S DĚTMI OD 3 do 6 LET

DIPLOMOVÁ PRÁCE

(bakalářská)

Autor: Magdaléna Heczková, Rekreologie - Pedagogika volného času

Vedoucí práce: Mgr. Michal Šafář Ph.D.

Olomouc 2013

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Magdaléna Heczková

Název diplomové práce: Způsob trávení volného času rodičů s dětmi od 3 do 6 let

Pracoviště: Katedra společenských věd v kinantropologii

Vedoucí práce: Mgr. Michal Šafář, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2013

Abstrakt:

Téma rodiny je stále aktuální a neprobádané. Čas, který rodina tráví pohromadě, hraje důležitou roli. Společné chvíle mají vliv na výchovu a mohou předcházet společensky nežádoucím vlivům. Práce zahrnuje stručný popis pojmů jako je rodina, dítě, výchova, volný čas a pohybová aktivita. Cílem bakalářské práce je zjistit, jakým způsobem tráví rodiče s dětmi volný čas a v jakém časovém rozmezí. Práce popisuje důvody, které ovlivňují trávení volného času s dětmi. Pro získání podkladů výzkumu analýzy, bylo zvoleno dotazníkové šetření v mateřských školách na okraji Prahy západ.

Klíčová slova: dítě, pohybová aktivita, předškolní věk, rodina, volný čas, výchova

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surname: Magdaléna Heczková

Title of the master thesis: Leisure time parents with children aged 3 to 6 years

Department: Department of social sciences in kinanthropology

Supervisor: Mgr. Michal Šafář, Ph.D.

The year of presentation: 2013

Abstract:

The theme of the family is still topical and unexplored. Time that the family spends together plays an important role. Time together has influence on education and can prevent socially undesirable influences. The work includes a brief description of concepts such as family, children, education, leisure time and physical activity. The aim of this work is to determine how parents spend their free time with children and in what timeframe. The work describes the reasons that affect spending free time with their children. To obtain materials for research analysis, a selected survey in the nursery on the outskirts of Prague west.

Keywords: child, physical activity, preschool age, family, leisure time, education

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Michala Šafáře, Ph.D., uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 20. března 2013

.....

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Michalu Šafářovi, Ph.D. za pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 PŘEHLED POZNATKŮ	2
2.1 Rodina.....	2
2.1.1 Typy rodiny	4
2.2 Dítě	4
2.2.1 Rozvoj dítěte od narození	6
2.2.2 Vývojové období od 3 do 6 let věku dítěte.....	7
2.3 Výchova.....	10
2.4 Volný čas	13
2.5 Význam pohybové aktivity.....	14
3 CÍL PRÁCE	18
4 METODIKA PRÁCE	19
4.1 Výzkumný soubor	19
4.2 Nástroje sběru dat	19
4.3 Statistické zpracování	19
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A DISKUZE.....	20
5.1 Demografické údaje.....	20
5.2 Výsledky anketní otázky č. 1.....	21
5.3 Výsledky anketní otázky č. 2.....	25
5.4 Výsledky anketní otázky č. 3.....	30
6 ZÁVĚR.....	32
7 SOUHRN.....	35
8 SUMMARY.....	36
9 REFERENČNÍ SEZNAM	37
10 PŘÍLOHY	38
10.1 Dotazník	38

1 ÚVOD

„Říká se, že výchova člověka je druhým zrozením. Výchova proto vždy byla a bude nejdůležitější a nejodpovědnější záležitostí, které se musíme s ohledem na dorůstající generaci věnovat co nejsvědomitěji“ (Kardinál, 1992, 7). To je také hlavním cílem rodiny.

Kdo by nechtěl, aby jeho dítě mělo „dobrý start“ do života. Chceme, aby se naše dítě stalo vzdělaným, soběstačným a spokojeným člověkem a k tomu mu napomáhá především rodina. Mezi jinými, je všestranný rozvoj dítěte po stránce fyzické a psychické důležitým úkolem rodiny. U psychických procesů rozvíjíme vnímání, paměť, představivost, učení a myšlení. Po stránce fyzické rozvíjíme především jemnou a hrubou motoriku. K tomu nám napomáhá u dětí od 3 do 6 let nejenom škola a zájmové útvary, ale především rodina. Volnočasovým aktivitám se věnují rodiče s dětmi různě v souvislosti s možnostmi, kterými disponují.

Je potřeba v dítěti od malička rozvíjet znalosti a dovednosti, které společně s rodiči získávají v každodenní činnosti. Tyto činnosti mají obrovský vliv na vývoj dítěte. Kdykoliv se dítěti věnují, povídají si a vykonávají různé činnosti společně, přispívají ke zdárnému všestrannému rozvoji dítěte. Rodiče si možná ani neuvědomují, že velká většina učení probíhá od útlého dětství doma. Je to místo, kdy je dospělý se svým dítětem sám mezi čtyřma očima. Domov by měl poskytovat dítěti nejlepší podmínky pro celkový rozvoj. Život dítěte v rodině je plný zkušeností. Významné místo mezi rozličnými aktivitami by měli hrát činnosti, které rozvíjí pohybovou zdatnost dítěte.

Ve své práci se zaměřuji na volný čas dětí v předškolním věku a jejich společné chvíle s rodiči, abych zjistila, jaké důvody mohou bránit nebo omezovat společné chvíle. Dále se zajímám o to, jakým způsobem a jak často tráví volný čas. Dotazuji se také na to, zda mají rodiče s dětmi nějaké pravidelné společné aktivity. Dotazníkové šetření bylo provedeno v mateřských školách na Praze Západ, kde byly dotazníky rozdány rodičům.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

Tato druhá kapitola popisuje pojmy týkající se výzkumu - trávení volného času rodičů s dětmi, které je důležité znát pro další pochopení této práce. Konkrétně se jedná o pojmy rodina, dítě, výchova, volný čas a pohybová aktivita. Podstatou jsou jednotlivé pojmy a definice, se kterými se setkáváme běžně v každodenním životě.

2.1 Rodina

V dnešní moderní a uspěchané době je rodina a rodinné zázemí základem spokojeného života. Proto se v úvodní části věnuji tomuto tématu.

Většina mladých lidí a rodin s dětmi s nízkými a středními příjmy se potýká s finanční nedostupností a s vysokými náklady na bydlení vůbec. Tato skutečnost nepříznivě působí na rozhodnutí o založení rodiny. Podpora rodiny ze strany státu bohužel nepřichází. Další problematikou je neslučitelnost rodičovské a profesní role. Tohle nastává především v rodinách, jejichž rodiče dosáhli vyššího vzdělání.

Rodina je skupina osob spojených pokrevním svazkem. Základní rodinu tvoří muž, žena a jejich děti. Rozšířenou rodinu zahrnují prarodiče, strýce, tety a bratrance. Dalším modelem je neúplná rodina s jedním rodičem.

Rodinu můžeme také chápat jako malou skupinu osob, které nejsou spojeny jen manželstvím a příbuzenstvím, ale také společným způsobem života.

Petrušek (1996, 46) uvádí: „Rodina, obecně původní a nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základním článkem sociální struktury a základní ekonomickou jednotkou, a jejími hlavními funkcemi je reprodukce trvání biologického druhu a výchova resp. socializace potomstva, ale i přenos kulturních vzorů a zachování kontinuity kulturního vývoje“.

Možný (2002, 30) doslova uvádí, že „rodina je sociální zařízení, jehož primárním účelem je vytvářet soukromý prostor stíněný proti nepřehlednému a vířícímu světu veřejnému“.

Zákon o rodině (Zákon č.94/1963 Sb., o rodině) uvádí: „Rozhodující úlohu ve výchově dětí mají rodiče. Rodiče mají být osobním životem a chováním příkladem svým dětem“.

Výrost a Slaměník (1998, 36) popisují rodinu takto: „Rodina je jakýmsi nejuniverzálnějším socializačním činitelem, který poskytuje jedinci identifikační vzory, seznamuje ho s předpokládaným chováním pro mužskou a ženskou roli. Učí jedince reagovat žádoucím způsobem v procesu interakce a umožňuje mu praktické ověření získaných dovedností v rámci rodiny. Uplatňuje se, jako regulátor chování jedince a poskytuje mu společensky žádoucí normy. Pod vlivem rodinného působení se vytváří postoj k personálnímu okolí, k sobě samému i společnosti obecně“.

Smékal a Macek (2002, 197) doslova uvádí, že „Rodina určuje totožnost dítěte, a to nejenom tím, že mu přiděluje nějaké jméno a příjmení“.

Rodina je nejvýznamnější a základní společenskou jednotkou, její společenský význam je nezastupitelný, proto je chráněná zákonem a také pod ochranou státu. Jedině zdravá rodina je zárukou zdravé výchovy dětí (Veselá, 2005).

Rodina by měla plnit několik funkcí, které ji činí společensky nepostradatelnou institucí:

- Ekonomicko-zabezpečovací funkce. Umožňuje celkovou existenci rodiny a je základním kamenem každé společnosti. Rodina je malé uskupení společnosti, která disponuje omezenými finančními a materiálními statky a rozhoduje se, jakým způsobem s nimi naloží. Rodiče těmito statky zabezpečují své nezletilé děti pro jejich plnohodnotný život.
- Biologicko-reprodukční funkce. Rodina je zdrojem reprodukce, zabezpečuje pokračování života dané rodiny a celé lidské společnosti. Díky rodině se rozmnožuje a udržuje genetický materiál každého jedince. Rodina je místem lásky, romantiky a sexuality.
- Socializačně-výchovná funkce. Zahrnuje dvě hlediska. Socializační proces, díky kterému se dítě začleňuje do společnosti ve svém nejpřirozenějším a prvotním prostředí - rodině. U této funkce je potřeba zdůraznit, že se dítě osobností nerodí, ale během výchovy se jí stává.

- Emocionální funkce. Tato funkce je důležitá pro každého člena rodiny (jak pro dítě, tak pro dospělého). Emocionální funkce je jedna z nejdůležitějších. Má zajišťovat harmonii v rodině. Jen těžko můžeme hledat instituci nebo místo, kde bychom mohli najít pocit bezpečí, lásky a podpory (Matoušek, 1997).

2.1.1 Typy rodiny

Rodinu můžeme dělit dle velikostí, funkčností, původu nebo životního stylu. Nejčastější je ovšem dělení rodiny na úplnou a neúplnou.

Rodina úplná - skládá se z otce, matky a dětí, tedy členů žijících pohromadě. Úplnost rodiny ovšem nezajišťuje úspěch ve výchově. Umožňuje lepší výchovné předpoklady a výchovnou situaci. Rodina neúplná - chybí jeden z rodičů - rozvod, úmrtí atd. (Matějček, 1986).

Máchová (1974) rozděluje rodinu na tyto typy:

- Rodina základní (také jádrová) - skládá se pouze z otce, matky a dětí, kteří žijí pohromadě.
- Rodina rozšířená (široká) - obsahuje kromě výše uvedených také další příbuzné, jako prarodiče, strýce, tety, bratrance, sestřenice atd.
- Rodina orientační - taková rodina, ve které se jedinec narodí.
- Rozmnožující rodina - je nová rodina, kterou dvojice zakládá novým manželstvím.

2.2 Dítě

Pojem dítě označuje trvalý příbuzenský vztah mezi potomkem a vlastním rodičem. Období dětství není obecně ostře ohraničeno. V některých kontextech se za počátek dětství považuje narození, v jiných kontextech se za dítě považuje i plod.

V občanském a rodinném právu, se termín dítě používá pro označení celoživotního příbuzenského poměru vůči rodičům. V mezinárodních úmluvách k ochraně práv dětí, se mnohdy termín dítě používá zpravidla u osob, které nedovršili 18 let věku.

Tělesný vývoj dítěte dělíme na tři období: kojenecké, batolete a předškolní. Kojenci mají sací reflex, který jim umožňuje sát a polykat mléko. Říká se, že mateřské mléko je tím nejlepším zdrojem potravy pro novorozence. Odborníci se ovšem dosud neshodli na tom, jak dlouhá doba kojení je optimální proto, aby z něj dítě získalo co největší prospěch, ani o tom, jak velké riziko představuje používání náhrad mateřského mléka. Batole je dítě od 1 do 3 let. V tomto věku dítě začíná rozeznávat blízké okolí (máma, táta, prarodiče či sourozenci), začíná mluvit, lézt a chodit. Dítěti začínají růst zuby a vlasy.

Období předškolního věku je pro dítě velmi důležité. Dítě prochází mnoha změnami. Jedná se o změny psychické, sociální a samozřejmě i fyzické. Charakteristické je pro tento věk velké množství pohybu a zapojení do společnosti v podobě nástupu do školy. Tento věk tedy trvá od 3 do 6 let. Důležitou činností je v tomto období hra, která rozvíjí paměť, představivost, řeč a myšlení.

Hra dává možnost vyjádřit vlastní postoje ke světu a k sobě samému, vyjadřuje vlastní interpretaci reality. Hra slouží jako prostředek pro vyrovnání se s realitou, která je pro něj nějak zatěžující. Aspoň symbolicky umožňuje uspokojit přání, která ve skutečném světě splnit nelze. Dítě se musí stále přizpůsobovat požadavkům okolního světa, které ještě často úplně nechápe. Ve hře si může problematickou situaci změnit, jak samo chce. Ve hře je dítě svobodné, může se chovat podle svých představ a přizpůsobit realitu svým potřebám. Např. si znovu přehraje situaci, které nerozuměl, nebo se jej citově dotkla a najde v tomto dětském světě přijatelné řešení. Tematická hra slouží jako procvičování budoucích rolí, prožití různých rolí, které děti lákají a v jiné podobě by jim nebyly dovoleny atd. Příkladem může být hra na maminku a tatínka, na školu, na válčení atd. Ve hře může být dítě dobré i zlé a naučit se tak vnímat a rozlišovat své vlastnosti, ať už jsou pozitivní či negativní (Vágnerová, 2005).

Dítě, které je schopno s ohledem na stupeň svého vývoje vytvořit si vlastní názor a posoudit dosah opatření, jeho se týkajících, má právo obdržet potřebné informace a svobodně se vyjadřovat ke všem rozhodnutím rodičů, týkajících se podstatných záležitostí jeho osoby a být slyšeno v každém řízení, v němž se o takových záležitostech rozhoduje. Dítě, které žije ve společné domácnosti s rodiči, je povinno podle svých schopností jim pomáhat. Je dále povinno přispívat i na úhradu společných potřeb rodiny, pokud má vlastní příjem, popřípadě majetek, kterého lze použít pro společné potřeby rodiny. Dítě je povinno své rodiče ctít a respektovat (Zákon č.94/1963 Sb., o rodině).

„Děti ve svém světě potřebují přítomnost a souběh svého dospělého. Potřebují mít pocit, že ať se děje, co se děje, vždycky budeme s nimi. Naši přítomností jim symbolicky říkáme: jsem tady - u tebe, můžeš se na mě spolehnout, nazval bych to vlídnou spolehlivost. Troufnu si říct, že právě toto je jednou z nejdůležitějších prožitků celého našeho života“ (Herman, 2008, 29).

Na dítě působí mnoho vlivů, ještě před jeho narozením. Jsou to vlivy dědičné a vlivy působící na dítě ještě v matčině těle. Na dědičné vlivy nemůžeme svádět veškerý vývoj dítěte. Často je vývoj ovlivňován výchovou. Určité tělesné i duševní dispozice se dědí po rodičích a podle zákonů dědičnosti i po dalších předcích. Na dítě v matčině těle příznivě působí dobrá nálada, spokojenost matky, radostné očekávání dítěte, vhodná strava, dostatek pohybu na čerstvém vzduchu atd. Nepříznivým faktorem jsou nervové jedy, jako alkohol a kouření. Dále by se měla matka vyhýbat hluku a přenosným nemocem (Kardinál, 1992).

2.2.1 Rozvoj dítěte od narození

V této kapitole jsem se zaměřila na to, jak můžeme povzbuzovat děti k pokrokům v prvním roce života.

„Osobnost člověka, jeho individualita se utváří v průběhu ontogenetického vývoje působením různých činitelů. Určité předpoklady si dítě přináší na svět už při svém narození. Jedná se o vrozené předpoklady, vlohy, které mohou být zděděné po předcích nebo získané v průběhu prenatalního vývoje“ (Pávková, Hájek, Hofbauer, Hrdličková & Pavlíková, 1999, 35).

Kardinál (1992) popisuje věk kojenecký, který je od narození do konce prvního roku. První tři měsíce považuje za nejkritičtější. Kojenec žije jen pro přítomný okamžik. Věk batolivý je od druhého do třetího roku. Dítě se naučí v tomto věku chodit, hromadit slova a rčení. Miluje slovo pro slovo.

Novorozeňata rozeznávají lidské tváře a dávají jim přednost. Dokonce rozlišují výraz tváře. Velice brzy rozeznávají a zkoumají okolní svět. Při narození slyší a v prvním týdnu života už rozeznávají hlas své matky. Pohybují hlavou směrem, odkud přichází zvuk. Když se ale nějaké slovo stále opakuje, přestanou se otáčet, dokud neuslyší něco nového.

V tomto věku nemá cenu dávat si nějaké zvláštní cíle. Lepší je se zaměřit na to, aby dítě zkoumalo a soustředilo se. Můžeme povzbuzovat jeho pozornost ukazováním rozdílných předmětů, které zná. Přitisknout jeho ruku na něco měkkého a pak na něco tvrdého. Pozorovat na co se dítě dívá a předmět pojmenovat a povídat o něm něco.

Dítě povzbudíme ke zkoumání tím, že mu ukážeme, jak předměty používat. Bouchání, mačkání, pohyb věcí a dumlání věcí v ústech je pro dítě zábava a informace.

Tak jako dospělí, tak i děti potřebují mít pocit, že svůj život mají ve svých rukou. Pokud to tak není, jsou frustrování a úzkostliví. Už v dětství se dítě učí, že některé jeho činy mají předvídatelný a spolehlivý účinek. I novorozeně zjišťuje, že své pohyby produkují mléko. Pohybem hračky vyvolá zvuk, kostky padají a kola se točí. Tyto činnosti způsobují, že se dějí různé věci a dětem se to líbí (Howe & Griffey, 1994).

„U každého člověka se uplatňuje jeho individualita s nejjemnějšími odstíny. Proto nemůžeme předpokládat, že to, co platí u jednoho, platí stejně též u druhého“ (Kardinál, 1992, 18).

2.2.2 Vývojové období od 3 do 6 let věku dítěte

Toto vývojové období, kterému říkáme předškolní věk, začíná od dovršení třetího roku dítěte a trvá do zahájení školní docházky. V ČR je poměrně hustá síť veřejných mateřských škol a je hojně využívána. Podmínky přijetí do školky určuje její ředitel/ka kladenými nároky, jak na dítě, tak i na jeho rodiče. Ovšem kritériem přijetí dítěte do mateřské školy, by měl být především zájem dítěte.

Až dvacet procent dětí má potíže s vývojem. Některé z těchto potíží jsou drobné a dají se překonat během krátkého časového období zvýšenou stimulací. Bohužel u menšiny dětí jsou tyto problémy dlouhodobější a tyto děti potřebují zvláštní a individuální přístup. Například jsou to problémy s vývojem řeči, kdy nedokážou mluvit ve větách, nebo je pro dítě těžké naučit se novým pojmům jako jsou názvy barev. Dítě s vývojovými problémy vyžadují víc pomoci, jakmile začnou chodit do školy. Většina těžkých poruch, jako je například mozková obrna, rozštěp páteře, Downův syndrom či těžké poruchy učení, je odhalena už

během prvního roku života. Přesto i tak se můžou jiné vývojové poruchy projevit mezi dvěma a půl až pěti lety. Toto je totiž doba, kdy se očekává od dětí projev nových dovedností (Woollfson, 2004).

Předškolnímu období se říká také věk hravý. Charakteristické jsou obdivuhodné změny v pohybových a tělesných funkcích. Dochází ke změnám vývoje osobnosti. V následujícím textu popisují motorický vývoj dítěte od 3 do 6 let věku.

Tříleté děti jsou klidnější a poslušnější. Nemusí mít všechno hned, ale dokážou počkat na to, co chtějí. Umí poslouchat pokyny rodičů a pečovatелů. Konflikty s rodiči jsou méně časté. Touží poznat okolní svět. Motorický vývoj dítěte:

- chodí po schodech nahoru i dolů bez pomoci a střídá při tom nohy,
- na okamžik udrží rovnováhu na jedné noze,
- umí kopat do většího míče,
- nakrmí se samo a jen občas při tom potřebuje minimální pomoc,
- jezdí ve tříkolce nebo ve šlapacím autě,
- lépe zachází s tužkou, pastelkami a fixy, dělá svislé, vodorovné i kruhové tahy,
- tužku už nedrží celou dlaní jako dříve, ale mezi ukazovákem, prostředníkem a palcem.

Dítě ve čtvrtém roce má spoustu energie, nápadů, neustále něco vykládá a ani na chvíli se nezastaví. Může často propadat vzdoru, být umíněné a hádat se s rodiči. Děti bývají hlučné, mají silnější potřebu nezávislosti, někdy jsou útočné a agresivní. Hloupými řečmi a neustálými otázkami zkoušejí hranice trpělivosti dospělých. Mají však i mnoho krásných a milých vlastností. Překypují nadšením, mají živou představivost, snaží se pomáhat druhým a projevují náklonnost k mladším dětem. Motorický vývoj dítěte:

- umí chodit v jedné přímce (podle čáry namalované na zemi křídou nebo podle nalepené pásky),
- poskakuje na jedné noze,
- s přehledem se pohybuje ve vlastnoručně řízeném vozítku (tříkolce, autíčku apod.),
- leze po žebřících, šplhá po stromech a na dětských prolézačkách,

- s lehkostí utíká, zastavuje se, rozebíhá se a pohybuje se kolem překážek,
- z plastelíny nebo modelářské hlíny dokáže vytvarovat různé objekty: hady a jednoduchá zvířata,
- umí překreslit některé tvary a písmena,
- tužku drží ve třech prstech.

Pětileté dítě prochází obdobím relativního klidu. Umí se lépe ovládat, jak po stránce tělesné, tak emoční. Na dítě v tomto věku začíná být spolehnutí, získává sebevědomí, je společenské a přátelské. Význam pro něho má činnosti ve skupině.

Pětileté dítě má chuť všechno vyzkoušet, což má za následek možné nebezpečí. Neustále se zdokonaluje a učí se mnoho dovedností. V tomto věku je proto důležité myslet na jeho bezpečí a zajistit preventivní opatření. Nesmíme však tímto způsobem zničit sebedůvěru a víru ve vlastní schopnost. Motorický vývoj dítěte:

- chodí pozpátku, našlapuje napřed na patu a pak na špičku,
- chodí bez pomoci po schodech a střídá při tom nohy,
- dovede se dotknout rukou prstů u nohou, aniž by muselo pokrčit kolena,
- některé děti se už učí jezdit na kole, obvykle s přidanými cvičnými kolečky,
- dobře zachází s tužkou i fixem, některé děti v tomto věku vybarvují omalovánky,
- stříhá nůžkami podle naznačené linky (nepřesně),
- je už zcela zřejmé, která ruka je dominantní.

Děti ve věku šesti let stále rostou a mají lepší koordinaci. Obvykle se těžko rozhodují a vypořádávají, s neočekávanými okolnostmi. Brzy však pochopí, že vše co se kolem nich děje se řídí určitými pravidly.

Pro mnohé děti začíná také formální vzdělávání v jednotlivých předmětech. Mohou se projevit známky napětí, jako jsou tiky, okusování nehtů nebo noční pomočování. Obecně však tyto problémy zmizí, jakmile si dítě zvykne na nové úkoly a povinnosti spojené se školní docházkou. Toto období je pro děti velmi náročné, ale i tak to většina šestiletých prvňáčků zvládá dobře – o vše mají živý zájem, chtějí se vše učit, tříbí si smysl pro humor, prožívají vzplanutí citu a dobré vůle. Motorický vývoj dítěte:

- zvětšuje se síla svalů, chlapci bývají silnější než stejně velká děvčata,
- zlepšují se dovednosti hrubé i jemné motoriky, pohyby jsou přesnější a přestávají být zbrklé, i když jistá neohrabanost nadále přetrvává,
- rádo vyvíjí velkou tělesnou aktivitu: běhá, skáče, leze, šplhá a hází,
- neustále sebou šije, i když se pokouší sedět klidně,
- je obratnější, zručnější a má lepší koordinaci oka a ruky, (díky tomu a také díky lepší motorice mu jde lépe jízda na kole, plavání, odpalování míče pálkou a kopání do míče),
- baví ho výtvarné a rukodělné práce: rádo maluje, modeluje z hlíny, vyrábí různé předměty, kreslí a vybarvuje, pracuje se dřevem,
- obkresluje ruce a různé předměty,
- skládá papír a vystřihuje z něj jednoduché tvary,
- umí si zavázat tkaničku (Allen & Marotz, 2005).

2.3 Výchova

„Rozvoj dítěte je dynamický, neustále se měnící proces, který je něčím víc než jen prostou kombinací schopností, s nimiž se narodilo, a stimulační, které se mu dostává v prvních letech růstu“ (Woollfson, 2004. 15).

Výchova je cílevědomá, všestranná a plánovitá činnost směřující k přípravě člověka pro jeho osobní život. Výchova je celoživotní proces lidského učení a socializace s cílem přeměny člověka po všech stránkách, tedy tělesné i duševní. Výchova má za úkol osvojit si znalosti, dovednosti a postoje, které jsou v dané společnosti a které se předávají dalším generacím. Výchovu můžeme rozdělit na několik typů:

- Demokratická, harmonická výchova - mezi vychovatelem a vychovávaným jsou jasně daná pravidla, demokratická výchova se vyznačuje pochopením a demokracií. Děti se učí komunikaci a formou diskuze rozhodovat.
- Autoritářská výchova - typické je pro ni přísné dodržování příkazů rodičů. Rodiče prosazují svou moc, bez ohledu na názor dítěte. Komunikace probíhá směrem vychovatel - vychovávaný.

- Liberální výchova - vyznačuje se benevolentností a kladenými malými nároky na dítě. Charakteristická je nízká kontrola a sociální zodpovědnost.
- Zanedbávající výchova - dochází k nedbalosti rodičů o děti. Rodiče se starají o své zájmy a aktivity. Nezajímá je, jak se dítě učí, s kým se vídá a co dělá ve svém volném čase.
- Nadměrně ochranná výchova - představuje nadměrnou starostlivost rodičů o dítě. Přání dítěte se snaží splnit za jakoukoli cenu. Dělají vše „jen pro jeho dobro“.
- Disharmonická výchova - dochází při ní k rozporuplnosti. Rodičovské chování je ovlivněno momentálními náladami popudy. Neexistují jasná výchovná pravidla (Howe & Griffey, 1997).

Vychovávat znamená působit do nitra dítěte, aby v něm byla vyvolána žádoucí odezva jeho schopností a vloh po stránce intelektové, citové i sociální, které se mají za vedení vychovatele harmonicky rozvíjet a dopomoci dítěti k dosažení životního cíle. Tím se výchova podstatně odlišuje od pouhé drezury, neboť ta se omezuje jen na působení zevní, na smyslové reflexy (Kardinál, 1992, 11).

Zajímavým a inspirativním reformátorem v oblasti výchovy byl Kurt Hahn (1886-1974) se svou originální terapií prožitkem. Byl to pedagog a spoluzakladatel organizace Outward Bound (Hanuš & Chytilová, 2009).

Výraz Outward Bound zachycuje symbolicky pedagogický cíl OB: připravovat mladé lidi do života jako loď vyzbrojenou k velké plavbě. Pod označením Outward Bound se tato střediska šíří po celém světě. Pedagogická filozofie Outward Bound se opírá o dva základní principy:

Člověk je schopen dokázat mnohem více, než se domnívá, jen málokdo si uvědomuje, čeho je možné dosáhnout prostřednictvím vzájemné pomoci a týmové spolupráce (Hanuš & Chytilová, 2009, 23).

Klíčovou roli při výchově dětí hraje rodina, jako primární sociální skupina. Na rodinu navazují předškolní zařízení a škola, jeden z nejvýznamnějších výchovných činitelů. Na výchově se dále podílí instituce pro výchovu mimo vyučování. Tyto instituce vedou jedince k racionálnímu využívání volného času, uspokojují potřeby jedince, rozvíjejí schopnosti a upevňují žádoucí morální vlastnosti. Způsob a obsah využívání volného času má

význam z hlediska duševní hygieny. Způsob rekreace, zábavy a odpočinku se projevuje v našich studijních a pracovních výkonech. Trvalé celoživotní zájmy kladně ovlivňují i partnerské vztahy a výchovu dětí v rodině (Pávková, Hájek, Houfbauer, Hrdličková & Pavlíková, 1999).

Porozumět výchovným cílům rodičů, znamená porozumět jejich osobnosti. Momentální chování vychovatelů se odvíjí od jejich nálady, duševního stavu, jejich společenské situace a od vlastních zkušeností z dětství. Na situaci v rodině má vliv způsob výchovy, neboť se zde promítají rodinné vztahy kladné i záporné. Inteligence značně ovlivňuje působení vychovatele. Záleží na tom, jak umí pochopit prohřešek dítěte a situaci ve které k němu došlo. Důležitý je také temperament vychovatele, jinak bude reagovat flegmatik, jinak cholerik atd. Důležitým rysem vychovatele je také autorita, která pro dítě představuje pevný opěrný bod v neznámém a nebezpečném světě. Dítě vycítí, kdo je silnou osobností a kdo ne. Autoritu může pokazit nedůslednost, co se týče používání odměn a trestů.

To co je trestem pro jednoho, nemusí být trestem pro druhého. Trest je to, co dítě zahanbí a poníží natolik, že se tomu bude chtít příště vyhnout. Každé dítě má z trestu strach, který se pak může stát bariérou k úspěchu. Dítě se neustále vyvíjí, takže je důležité si uvědomovat, to že tresty a odměny působí v každém období různě. Chybou vychovatele je trestat dítě za něco, za co nemůže. Příkladem může být trestání dětí, které mají specifickou poruchu, která ovšem ještě nebyla diagnostikována. Výchovné prostředky musí být pro dítě srozumitelné, pochopitelné a rozmanité. Rozmanitost je důležitá, aby si dítě na trest nebo odměnu nezvyklo a tím pádem se stalo neúčinným (Matějček, 1997).

Woollfson (2004, 14) uvádí, že „postoj rodičů k různým úlohám dědičnosti a prostředí v životě dítěte může ovlivnit jeho vývoj“.

Někteří rodiče věří ve vliv „přírody“, tedy v to, že nadání jejich dítěte je vrozené. Nepřikládají význam tomu, aby poskytovali stimulaci, protože očekávají, že jeho schopnosti se rozvinou samy od sebe. Zaujímají uvolněný přístup k vývoji dítěte, protože ho stejně nemohou nijak ovlivnit. Přijímají jeho slabé a silné stránky bez námitek. Předpokládají, že podoba mezi nimi a dítětem je způsobena zděděnými vlastnostmi a nemá to nic společného s naučeným chováním.

Jiní věří v argument „výchova“, tedy, že schopnost dítěte je určována prostředím. Považují dobře naplánovaný program stimulace za zásadní klíč k vývoji svého dítěte. Soudí, že hrát si a nabízet dítěti úkoly, je nezbytnou součástí rodičovských povinností. Domnívají se, že podobnost mezi nimi a dítětem vzniká napodobováním, neboť jsou dětmi neúmyslně kopírováni. Naštěstí jen málokterý rodič zaujímá bezvýhradně některý z těchto extrémních postojů. Zdravý rozum a každodenní zkušenosti říkají, že s pokroky dítěte to není tak jednoduché, aby se dali připsat buď jen „přírodě, nebo „výchově“. Samozřejmě existuje mnoho schopností, jež jsou bezpochyby vrozené (třeba hudební sluch), ale také mnoho dovedností, které se zlepšují jenom praxí.

Výchova dětí ve starém Římě měla vést k uctívání římského člověka a přibližovat se jeho ideálům. Měla vést k mravnosti, zbožnosti, poslušnosti, důstojnosti, vytrvalosti a úctě před stářími. K tomuto napomáhali rodiče, kteří jim šli ve všem příkladem. Výchova dcer byla úkolem matky, která je připravovala na vedení domácnosti a končila sňatkem, což mohlo být už ve dvaceti letech. Otec měl na starosti výchovu syna, který ho učil povinnostem správných římských občanů, což byly znalosti zákonů a náboženských předpisů. Bral syna na fóra, kde si posloucháním projevů zlepšoval rétoriku (Woollfson, 2004).

2.4 Volný čas

Pojmem volný čas se zabývá velké množství odborníků a publikací. Jejich názory se prolínají, ale do jisté míry se i odlišují.

„Ve středověku byl volný čas vnímán jako časový úsek, který je věnován rozjímání a modlitbám, ale také různým zábavám, hrám a tancům“ (Hodaň & Dohnal, 2005, 53).

Výraz volný čas má krásný zvuk. Vyvolává většinou velmi příjemné představy. Modrý hluboký prostor, bílá křídla ptáků, svoboda pohybu, poklid. Ve volném čase je možné věnovat se činnostem, které máme rádi, baví nás, uspokojují, přinášejí radost a uvolnění. Prostě je dělat chceme a můžeme. Činnosti zahrnované do sféry povinností vykonat musíme, ať již chceme či nikoliv. To, co někdo pocituje jako povinnost, může být pro jiného příjemnou zábavou a naopak. Rozdíl je také mezi povinnostmi souvisejícími s profesí a těmi, které vyplývají z chodu domácnosti a uspokojováním základních biologických potřeb. Je zřejmé,

že hranice mezi sférou povinností a volného času nelze přesně určit (Pávková, Hájek, Hofbauer, Hrdličková & Pavlíková, 1999,11).

Velký sociologický slovník (1996, 156) uvádí: „Obecně je potom volný čas definován jako „čas, v němž člověk nevykonává činnost pod tlakem závazků plynoucích ze společenské dělby práce, nebo z nutnosti zachování biofyzilogického či rodinného systému“.

Volný čas můžeme chápat jako opak povinnosti a nutné práce, dobu kdy si své činnosti můžeme vybrat. Zahrnují zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, zábavu, relaxaci, nebo odpočinek, tyto činnosti nám přinášejí pocit uspokojení a uvolnění. Z pohledu dětí nepatří do volného času vyučování, péče o zevnějšek a osobní věci. Do volného času nemůžeme také zařadit činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka - spánek, jídlo, hygiena, zdravotní péče (Pávková, Hájek, Hofbauer, Hrdličková & Pavlíková, 1999).

2.5 Význam pohybové aktivity

Pohyb je základní potřebou dítěte a je spojen s vývojem tělesným, psychickým i sociálním, proto se uplatňuje při výchově dítěte ve všech oblastech. Praktické zprostředkování velkého množství životních kompetencí se děje v pohybové hře, ať už spontánní, nebo více či méně navozené a řízené učitelkou. Právě pro svou náležitost k dětskému věku je pohybová aktivita a hra prostředkem velmi přirozeným a účinným. Dětský rozvoj je bez těchto aktivit a činností nemyslitelný (Dvořáková, 2002, 17).

Děti se už od narození učí své tělo kontrolovat a efektivně využívat. Každé dítě se ale vyvíjí individuálně, takže děti stejného věku mohou být různě pokročilé. Rozděluje pojem „velká motorická dovednost“ vztahuje se k pohybům, jako je chůze, a „jemná motorická dovednost“ týká se menších pohybů, jako je kreslení a psaní, tedy nejčastěji pohyby rukama. Fyzický a psychický rozvoj dítěte spolu navzájem souvisí. Povzbuzování dítěte mu pomáhá k rozvoji a k objevování co vše jeho tělo dokáže. Výzkumy ukazují, že když má dítě příležitosti k fyzickému rozvoji, je jeho vývoj efektivnější a v budoucnu ve větší výhodě oproti ostatním. Vnímaví rodiče vytváří tyto příležitosti přirozeně.

V prvních dvou letech se člověk dramaticky fyzicky i intelektuálně rozvíjí a jeho vývoj závisí na vývoji mozku. Ten je zase závislý na množství podnětů, které jsou mozku poskytnuté, protože tím se vytváří mozkové „cesty“.

Dítě potřebuje spoustu příležitostí k pohybu, přiměřeně svým schopnostem a pod dohledem. Nedostatek fyzického pohybu se v rozvinutých zemích stává hlavní příčinou předčasné smrti. K tomu, aby dítě rozvíjelo své fyzické možnosti, potřebuje mít základní schopnosti, sebedůvěru a příležitosti. Tyto příležitosti závisí především na schopnosti rodičů. Když se s dítětem cvičí jemná motorika dost brzy, je to v jeho vývoji opravdová pomoc. Dítě dostává větší naději, že se stane například výborným fotbalistou, gymnastou či tenistou (Howe & Griffey, 1997).

Ke konci předškolního období projdou děti výraznou tělesnou změnou. Mění se jejich proporce, poměr hlavy a těla, prodlouží se končetiny, bříško není už tak kulaté a vypouklé. V tomto období také výrazně dozrává centrální nervová soustava a je schopna řídit pohyb mnohem přesněji. Vytvářejí se proto velmi dobré předpoklady pro učení a zvládnutí celé řady pohybových dovedností - pro orientaci v tělním schématu, pro pravolevou orientaci, orientaci v prostoru, koordinaci pohybů končetin a trupu, jejich uvědomělé ovládání. Dítě zvládne jízdu na kole, na lyžích, lépe zvládá manipulaci s předměty, s míčem, dokáže předmět ovládat pomocí jiného - míček raketou, puk hokejkou. Přichází „zlatý věk motoriky“ a učení vůbec. Už v předškolním věku je proto třeba dbát na to, aby v rámci vzdělávání na děti nebyly kladeny jen nároky intelektuální a psychické, ale aby byly dostatečně rozvíjeny také dovednosti sociální a komunikativní a respektovány potřeby tělesné (Dvořáková, 2002, 15).

Dítě předškolního věku zlepšuje fyzické dovednosti, jichž dosáhlo v dřívějších letech, ale dělá i další pokroky. Zvládá koordinaci, na kterou dřív nestačilo - skákání po jedné noze, balancování a přenášení váhy. Dítě hrozně rádo trénuje nové fyzické dovednosti doma, ve škole i v parku. Hlavní příčinou dozrávání pohybových schopností je skrytá fyzická změna, ke které dochází během dvou až pěti let. Dítě povyroste a zmohutní. Dokáže se déle věnovat fyzické činnosti, aniž by se unavilo. Lepší pohybové schopnosti dítěte, zlepšují jeho nadšení pro pohybové hry. Je důležité dbát, aby dítě mělo dostatek příležitostí k bezpečnému zkoumání svých možností, aby se nevystavovalo riziku při touze po dobrodružství a vzrušení.

Pohybové schopnosti dítěte jsou dokonalejší a propracovanější, také se zvyšuje schopnost učit se. Dítěti by se mělo snažit všítipit, že pohyb je součástí každodenní rutiny. Každodenní procházky by měli být běžnou záležitostí. Pocit úspěchu, který čerpá ze svých pohybových schopností, mu dává pocit radosti.

Velmi důležitá je hra s ostatními dětmi, ať už ve školce, doma, nebo v zájmovém kroužku. Dítě si může poměřit úroveň vlastní fyzické čilosti s vrstevníky, což mu poskytuje uspokojení (Woollfson, 2004).

Pohyb je prostředkem seznamování se s prostředím, prvním učení, jak ovládnout své tělo, jak si poradit se svým okolím a tím nabýt potřebné zkušenosti. Pohyb je prostředkem, jak vyjádřit sebe sama a komunikovat s ostatními. Je také prostředkem získávání sebevědomí, hodnocení sebe samého, vzájemného srovnávání, pomáhání si, soupeření a spolupráce (Dvořáková, 2002, 13).

Pohybové činnosti a možnost tělesného zatěžování souvisí s tělesným vývojem. Během dětství nejsou kosti osifikovány, proto děti nesmíme zatěžovat nošením těžkých věcí. Svaly mají vyšší obsah vody, než u dospělého a nejsou uzpůsobené pro speciální rozvíjení síly. Srdce a plíce mají menší objem, proto reagují na zátěž zrychlením srdeční a dechové frekvence. Neznamená to však, že děti nejsou schopné být více zatěžovány. Naopak mají schopnost se vyrovnat i s dlouhodobějším zatížením. Současný způsob života omezuje spontánní nároky dětského organismu a tím oslabuje funkci vnitřních orgánů. Lékaři a fyziologové upozorňují na prevenci civilizačních onemocnění srdce a cév již v předškolním věku. Dítě by mělo mít možnosti pohybovat se dostatečně dlouho a intenzivně (Woollfson, 2004).

K fyzické činnosti nám pomohou pohybové hry. Mazal (2007, 18), popisuje hru, jako „pohybovou aktivitu, která nám přináší pohodu, radost, motivuje a uspokojuje nás jako účastníky této aktivity“.

Pohybovou hru chápeme jako záměrnou, uvědoměle organizovanou pohybovou aktivitu dvou a více lidí, v prostoru a čase, s předem dobrovolně dohodnutými a bezpodmínečně dodržovanými pravidly. Hra má účelný a souvislý uzavřený děj. Je charakterizována napětím, prožitkem, radostí, veselím, vysokou motivací k činnosti, uplatněním známých dovedností, pohodou a často soutěživostí (Mazal, 2007, 19).

Je známo, že pravidelná pohybová aktivita pomáhá snižovat srdeční choroby a zvyšuje pravděpodobnost přežití u prvního srdečního infarktu. Bylo prokázáno, že pokud začne

člověk intenzivně cvičit, zredukuje obezitu, hlídá si normální krevní tlak a přestane kouřit, dojde k významnému snížení rizika smrti na základě aterosklerózy, což je degenerativní onemocnění cév.

Ukázalo se, že osoby s nedostatečným pohybem tvoří větší zastoupení kuřáku a osob s větším příjmem tuku, než u osob fyzicky aktivních. Dále bylo prokázáno, že u starších osob je psychická deprese spojena s nedostatkem pohybu a tento fakt přispívá ke vzniku úmrtí na aterosklerózu. Pravidelné tělesné cvičení snižuje tepovou frekvenci a krevní tlak a zlepšuje tak plnění a vyprazdňování srdce, zvyšuje se také efektivita srdeční práce, rozšiřují se věnčité tepny srdce a hustota jejich kapilár, díky tomu dochází ke zlepšení prokrvení srdečního svalu. Velký význam má pravidelná pohybová aktivita na psychiku člověka. Pozitivní psychologický vliv se uplatňuje zejména u osob, u kterých typ psychologické reakce na okolní vlivy přispívá ke vzniku aterosklerózy.

Pravidelná pohybová aktivita brání vzniku řady onemocnění, která souvisí s pasivním způsobem života. Bylo prokázáno, že pokud člověk středního věku začne být tělesně aktivní, průměrně tím prodlouží svůj život o dva roky. Bohužel na tento fakt většina lidí středního věku nereaguje, protože je konec jejich života ještě hodně vzdálen. Silnější motivací je zlepšení kvality života, které je s pravidelným cvičením spojeno (Stejskal, 2004).

3 CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je zmapovat, jakým způsobem tráví volný čas rodiče s dětmi v předškolním věku.

Dílčí cíle:

1. Zmapovat kolik času denně věnují rodiče svým dětem, v jakém časovém rozmezí během dne a zda provozují společné pravidelné aktivity.
2. Zjistit způsob trávení volného času rodičů s dětmi a jejich pravidelné společné aktivity.
3. Zmapovat příčiny, které brání provozovat společné volnočasové aktivity v rodině a jaký vliv má na aktivity počasí.

Výzkumné otázky:

1. Kolik času tráví rodiče s dětmi?
2. Jaké volnočasové aktivity nejčastěji volí rodiče s dětmi?
3. Z jakého důvodu nemohou rodiče věnovat více času dětem?

4 METODIKA PRÁCE

4.1 Výzkumný soubor

Pro výzkum, jsem si vybrala tři mateřské školy na okraji Prahy (Jesenice, Zlatníky a Vestec). Rozdáno bylo celkem 180 dotazníků rodičům dětí v těchto školách. Zpět se mi podařilo získat 70 z nich (návratnost 38,9 %).

4.2 Nástroje sběru dat

Pro práci jsem zvolila dotazníkové šetření a neformální rozhovor s rodiči dětí, které navštěvují výše zmíněná zařízení. Rozhovor probíhal přirozenou formou a zjištěné odpovědi jsem si zapisovala. Byl vytvořen dotazník, složený z 12 položek. Položky jsou zaměřeny k hledání odpovědí na výzkumné otázky, které jsem si stanovila. V dotazníku jsou otevřené a uzavřené položky i kombinace obojích. Ve zvolených položkách jsem respondentům předkládala několik odpovědí, ze kterých si mohli vybrat a u některých otázek měli možnost zvolit „jinou odpověď“, pokud nesouhlasili s výčtem nabízených dat. Dotazování měli u některých otázek možnost zakroužkovat hodnotu od 1-10 (1 znamená vůbec nesouhlasím a 10 znamená plně souhlasím). Dotazník byl anonymní, protože s konkrétním jménem dochází ke zkreslení informací, kterému se chceme vyhnout. V říjnu 2012 byly osloveny učitelky uvedených mateřských škol a požádány o rozdáni dotazníku rodičům. Učitelkám byl vysvětlen záměr bakalářské práce. Od převzetí dotazníku měli rodiče 14 dní na odevzdání.

4.3 Statistické zpracování dat

Bylo použito deskriptivní statistiky (aritmetický průměr, absolutní četnost, procentuální vyjádření).

5 VÝSLEDKY A DISKUZE

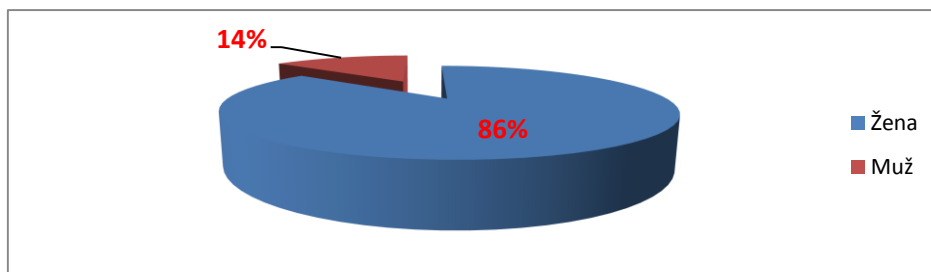
V této části je proveden výzkum ze zjištěných údajů odpovídajících rodičů z vybraných mateřských škol na okraji Prahy Západ. Přesněji se jedná o školky v obci Zlatníky, Vestec a Jesenice. V analýze bylo použito dotazníkového šetření (viz příloha 1), kde dohromady odpovídalo 70 respondentů na 12 otázek. Zjištěná data a informace byly po zpracování použity do grafů a slovního vyjádření pro lepší přehlednost a orientaci v nich.

5.1 Demografické údaje

Ze 70 rodičů odpovědělo 10 mužů a 60 žen. Respondenti byli většinou středoškolského vzdělání (viz graf č. 2), jejich ekonomickou aktivitou byla zaměstnanecká profese v soukromém sektoru (viz graf č. 3), děti vychovávají s manželem/manželkou (viz graf č. 6) a počet vlastních vychovávaných dětí jsou dvě (viz graf č. 7).

Položka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?

Graf 1. Zjištěné pohlaví

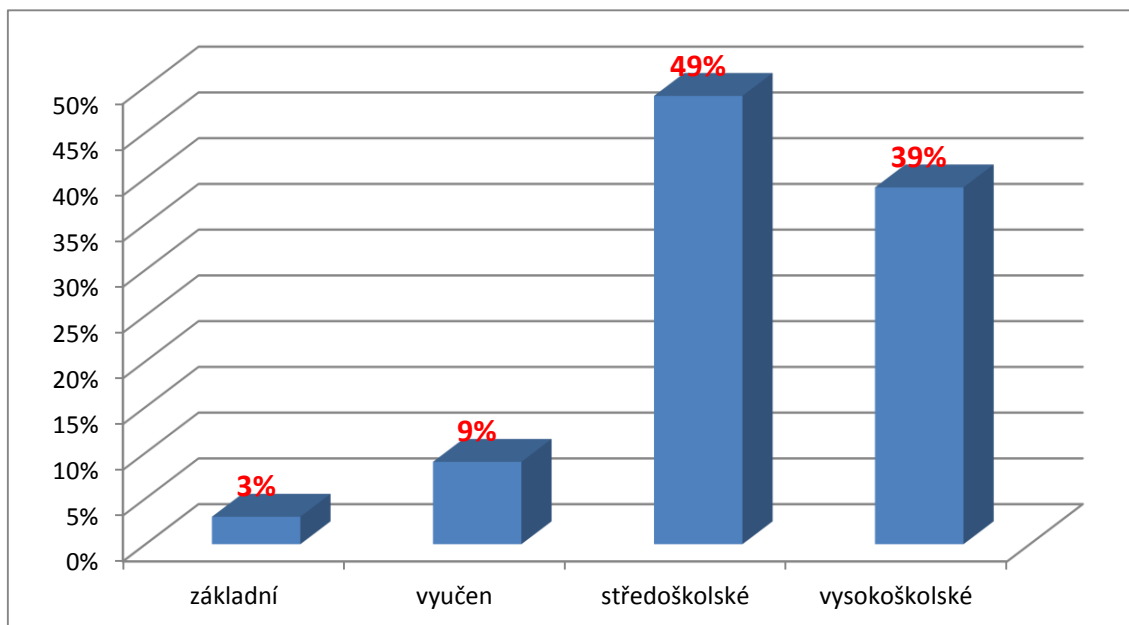

Zdroj: vlastní zpracování

Z těchto výstupních dat, která jsou znázorněna v grafu č. 1, je vidět, že ženy doprovází své děti do školky více než muži. Rodiče by se mohli v těchto povinnostech střídat. Podle pracovní doby může vést dítě ráno jeden z rodičů a v odpoledních hodinách druhý.

Položka č. 2: Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

Graf 2. Dosažené vzdělání rodičů

Zdroj: vlastní zpracování

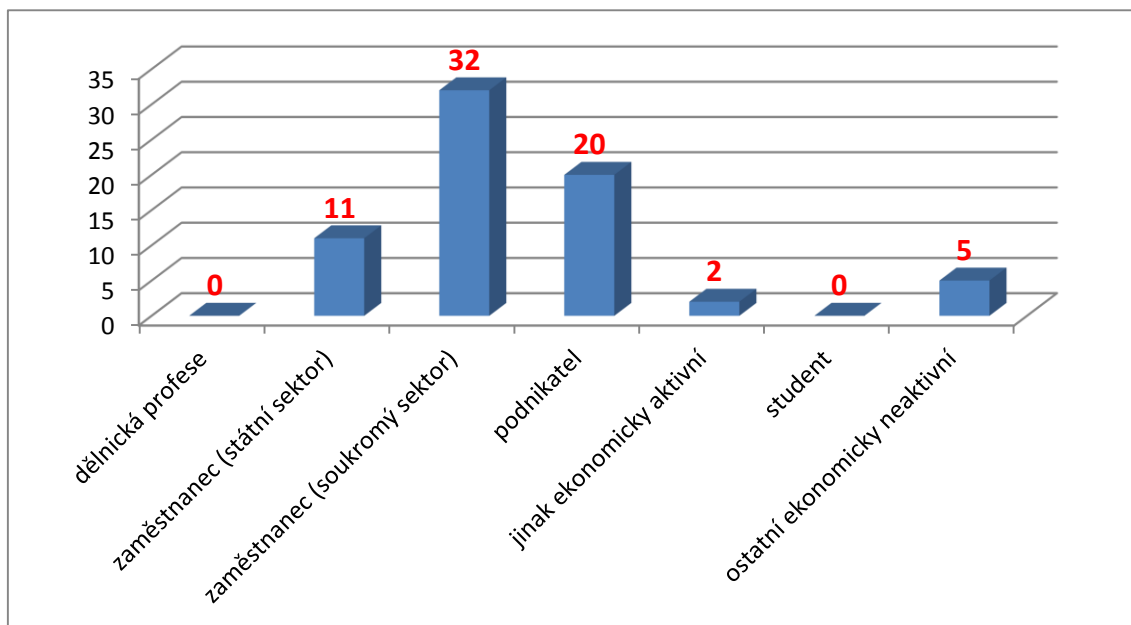
Z grafu č. 2 vyplývá, že převážná většina rodičů z daných lokalit má středoškolské a vysokoškolské vzdělání.

5.2 Výsledky k výzkumné otázce č. 1 - Kolik času tráví rodiče s dětmi?

V této oblasti, bylo položeno celkem 5 otázek. Informace k odpovědi na výzkumnou otázku č. 1 a splnění dílčího cíle č. 1, tj. zmapovat kolik času denně věnují rodiče svým dětem, v jakém časovém rozmezí během dne a zda provozují společné pravidelné aktivity, jsem získala vyhodnocením anketních otázek č. 3 a 6-9. V otázce č. 8-9 byla položena ještě další otázka a to jakým způsobem tento čas rodina tráví. Tento způsob budu podrobněji analyzovat v druhé výzkumné otázce.

Položka č. 3: Vaše současná ekonomická aktivita?

Graf 3. Profese respondentů

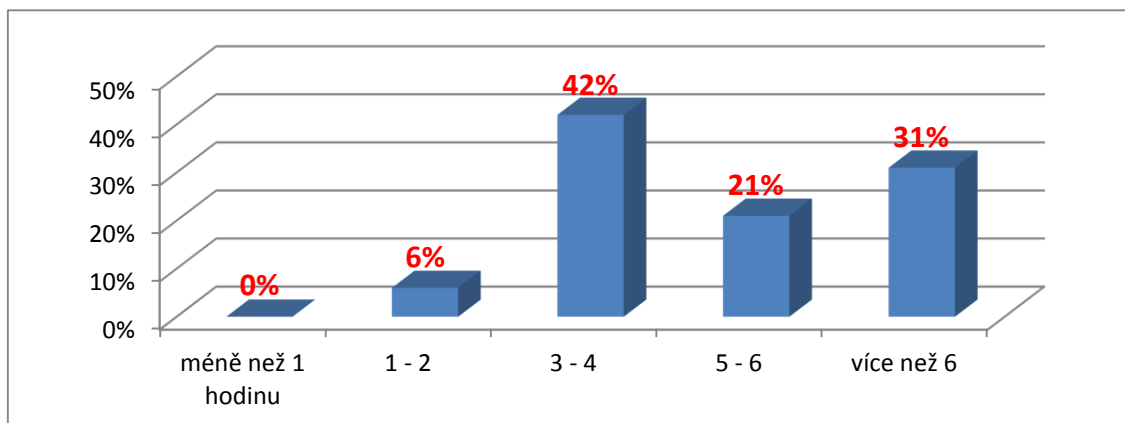

Zdroj: vlastní zpracování

U této položky č. 3, převážná většina respondentů označila, že je zaměstnána v soukromých společnostech. Tento fakt rozepisují níže a poukazují na špatně danou pracovní dobu, která brání trávit s dětmi více času. Ve státním sektoru pracuje jen 11 z rodičů. Tento výsledek je dán díky nepoměru státních institucí a soukromých společností. Podnikatelskou činností se zabývá 20 rodičů, nezaměstnaných rodičů je 5 a 2 jsou jinak ekonomicky aktivní. Ani jeden z rodičů není dělník ani student. Položka č. 3 a č. 7 tj.: „V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od PO-PÁ?“ nám ukazují, že čas trávený s dětmi je ovlivněn tím, kde jsou rodiče zaměstnaní. Rodiče pracující v soukromých sektorech mají čas na děti až od 17 hodin.

Položka č. 6: Kolik času denně věnujete svým dětem?

Graf 4. Délka trávení volného času s dětmi

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 4 vyčteme, že 42 % rodičů tráví s dětmi denně 3-4 hodiny a 21 % rodičů 5-6 hodin. Většina respondentů se tedy věnuje svým dětem více než tři hodiny. Z neformálního rozhovoru jsem však zjistila, že tento společný čas zabírají povinnosti, jako domácí práce, chystání věcí do škol, školek, popřípadě do práce, hygiena, příprava jídla atd. Tyto povinnosti můžou členové rodiny plnit společně a tím přispět k společnému trávení času. Důležité je tedy množství času, které strávíme společnou činností. Společné jídlo, čas kdy chce dítě pochovat, nebo jen pasivní dívání na televizi spolu s dítětem. I v tomto případě je rozdíl, jestli se dítě dívá samo nebo s rodiči. Rodič může reagovat na poznámky dítěte, dělat si společně legraci s programem a mít zábavu. Jednu až dvě hodiny denně se věnují dětem pouze muži, 6 % z respondentů. Tito muži podnikají, mají nepravidelnou pracovní dobu, a proto se nemohou věnovat dětem tak často, jako jejich ženy. Je smutné, že dítě přichází o společné chvíle s otcem na úkor pracovního vytížení, avšak musím se zmínit, že víkendy se snaží trávit celá rodina pohromadě, což je patrné s položky č. 8, která byla zaměřena na způsob trávení času s dětmi o víkendu. Víc než 6 hodin tráví s dětmi podle této otázky 31 % rodičů. Jsou to převážně státní zaměstnanci s přijatelnější pracovní dobou.

Položka č. 7: V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od PO-PÁ? (např.: ráno 6-7 hodin doprovod dítěte do školky)

Když se měli rodiče rozepsat v této otázce, v jakém časovém rozmezí tráví čas s dětmi, zjistila jsem, že 52 respondentů (mužů i žen) se věnuje dětem v čase od 7-8 hodin ráno. Tato

doba je ovlivněna pracovní dobou, která se v Praze pohybuje od 9 hodin u většiny institucí. Osm rodičů - mužů se věnuje dětem ještě před 7 hodinou ranní. Z dotazníku vyplývá, že se jedná o již zmíněné podnikatele. Posledních 10 respondentů - žen se věnuje dětem od 8 hodin z důvodu blízkosti školky u firem, kde pracují. Některé velké soukromé společnosti mají školky přímo v prostorách, nebo vedlejších objektech firmy. Například taková Škoda auto má ve svém areálu nejen školku, ale také školy a svou vlastní polikliniku. Myslím si, že pro ženy po mateřské dovolené tato možnost školky v blízkosti zaměstnání může být velkým přínosem pro společné chvíle.

Co se týče odpoledních časů, méně jak polovina rodičů vyplnila dobu od 15-17 hodin, kdy své ratolesti vyzvedávají ze školky a provádí společné aktivity. Tento údaj zaznamenalo celkem 28 respondentů, přičemž 11 z nich jsou státní zaměstnanci. Celkem 42 respondentů označilo, jako nejpočetnější časový údaj, dobu mezi 17-19 hodinou a to proto, že většina s dotazovaných rodičů pracuje v soukromém sektoru a dojíždí za prací na Chodov (Praha 4), kde se nacházejí sídla společností, jako je např.: Poštovní spořitelna, Oracle, Fujitsu, Dell, Sony a mnoho dalších. U těchto firem je konec pracovní doby kolem 17 hodiny. Doprava v tomto čase kolabuje a vznikají kolony. Není se tedy čemu divit, že se rodiče věnují dětem až po 17 hodině. Z neformálního rozhovoru s učitelkou z jedné z mateřských škol, jsem zjistila, že i ženy na mateřské dovolené s mladším ze sourozenců vyzvedávají své dítě také kolem 17 hodiny. Paní učitelka vyjadřovala značné rozhořčení. Nerozumím tomu, proč místo hraní s mladším sourozencem nechává matka dítě celé dny ve školce. Myslím si, že pokud by pro ženy na mateřské dovolené byla určena pevně stanovená doba, kdy si mají dítě vyzvednout, pak by toto bylo přínosem pro celou rodinu.

Večerní čas tráví rodiny od 19-21 hodin. Tento čas je jediný za celý den, kdy se může rodič plně věnovat dítěti. Jindy není čas z důvodu pracovní doby, dlouhodobých přesunů z práce do školky a poté domů.

Položka č. 8: V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od SO-NE?

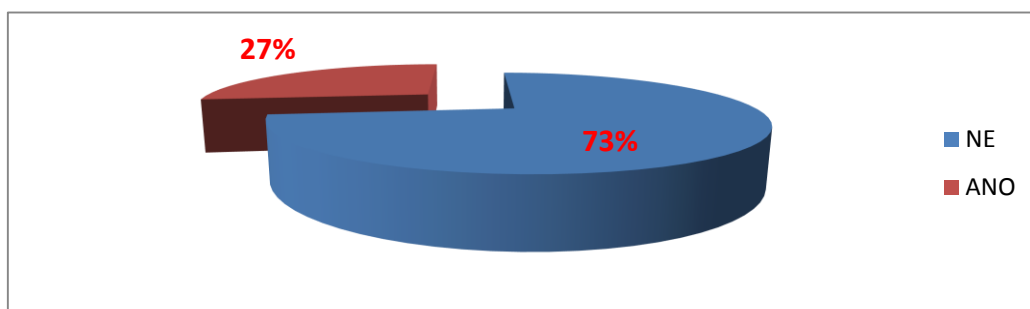
Rodiče se věnují o víkendu dětem takřka celý den. Víkend umožňuje nahradit těžce vypjatý pracovní týden s nedostatkem společného času v rodině. Z této položky v dotazníku vyplývá, že se tento ztracený čas rodiče snaží opravdu nahradit. Důvodem je, že u většiny dotazovaných je pracovní doba během týdne natolik dlouhá, že jedině o víkendu se mohou rodiče plně věnovat svým dětem.

Společné ráno začíná u 54 respondentů v 8 hodin ráno, což je o hodinu později než přes týden. U 13 dotazovaných je budíček v 9 hodin. Pouze tři děti vstávají už v 6 hodin. Dvě z nich sledují pohádky s rodiči a třetí z nich provozuje jinou společnou činnost, jako procházky a výlety.

Odpoledne se samozřejmě oproti pracovnímu týdnu věnují rodiče dětem už od 13 hodin a společně tráví čas až do večerních devíti hodin. Aktivitu, kterými vyplňují volný čas, si upřesníme v druhé výzkumné otázce. Žádná z žen neuvedla, že by o víkendu musela do práce. Je tedy zřejmé, že svou pracovní pozici přizpůsobily svým malým dětem. Jen tři muži uvedly, že se víkend odvíjí podle pracovní doby a v jejich nepřítomnosti je zastupují členové rodiny.

Položka č. 9: Máte nějakou pravidelnou (1 x týdně) společnou aktivitu?

Graf 5. Společná pravidelná aktivita (1 x týdně)

Zdroj: vlastní zpracování

Z tohoto grafu je zřejmé, že 27 % z rodičů má společné zájmy se svými dětmi a velká část respondentů 73 % nemá pravidelnou společnou aktivitu. To může přispět k tomu, že se oslabují vzájemné vztahy v rodinách. Společné činnosti jsou důležité pro všestranný rozvoj a sebedůvěru dítěte, která je pro život nezbytná.

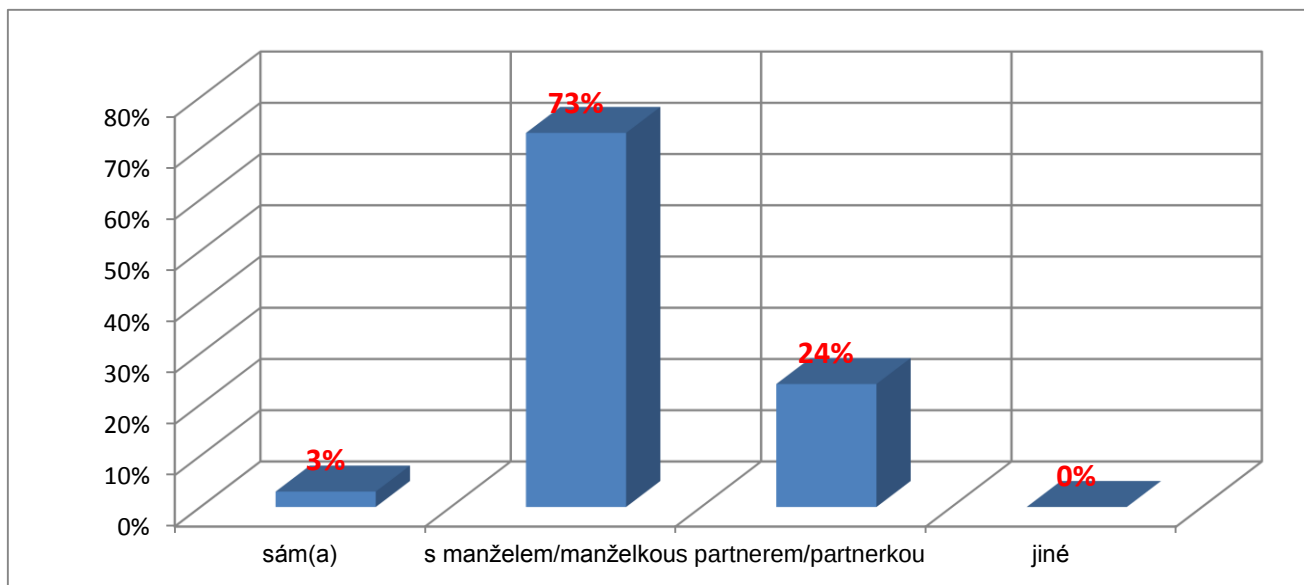
5.3 Výsledky k výzkumné otázce č. 2 - Jaké volnočasové aktivity nejčastěji volí rodiče s dětmi

V této oblasti bylo položeno celkem 5 otázek. Na výzkumnou otázku č. 2 jsem získala odpověď pomocí položek č. 4-5 a 7-9. Zároveň tyto položky pomáhají splnit dílčí cíl č. 2, který ukládá zjistit způsob trávení volného času rodičů s dětmi a jejich pravidelné společné aktivity. V předchozí výzkumné otázce jsem zjišťovala, v jaké denní době a jak dlouho věnují čas rodiče dětem. Níže popisují činnosti, které v určitou dobu provádějí.

Položku č. 7 (V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od PO-PÁ?) rozdělují v grafech č. 10 a 11 na odpolední a večerní činnosti.

Položka č. 4: S kým vychovááte dítě?

Graf 6. Úplné a neúplné rodiny

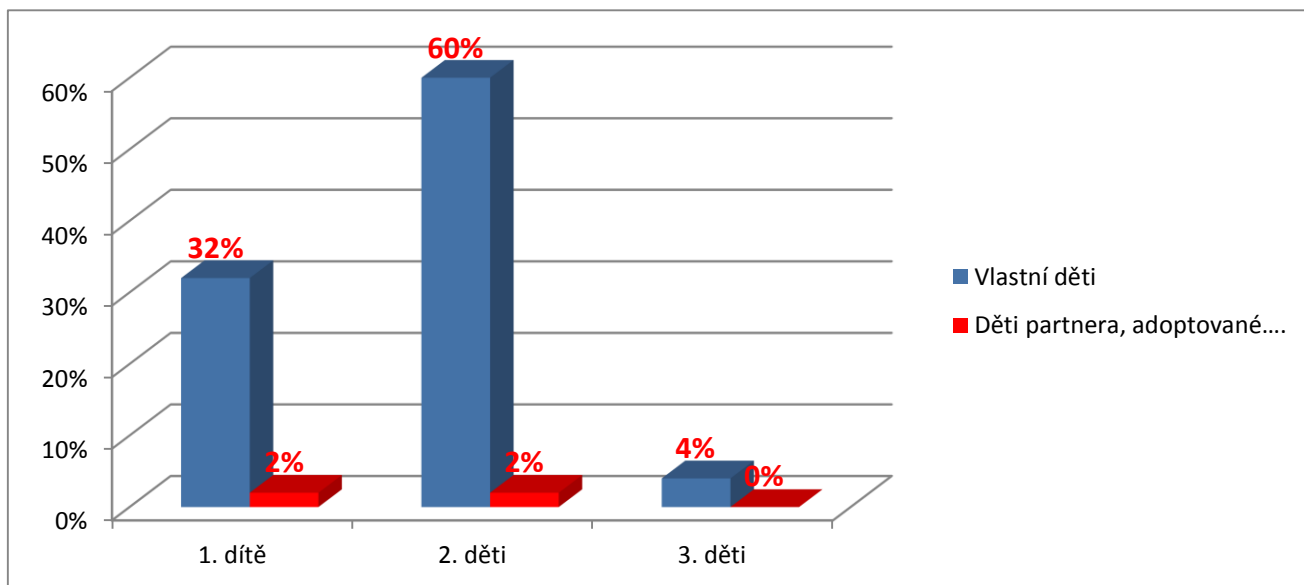

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 6 nám znázorňuje, že 73 % respondentů žije s manželem/manželkou, pouze 3 % dotazovaných vychovává dítě samo a 24 % žije v partnerství. Z neformálního rozhovoru jsem se dozvěděla, že většina úplných rodin tráví volný čas společně. Především volí např.: výlety, sport a společenské hry. Tyto aktivity jsou nejčastěji volené také o víkendu, viz graf č. 12.

Položka č. 5: Uveďte počet vychovávaných dětí?

Graf 7. Počet vychovávaných dětí

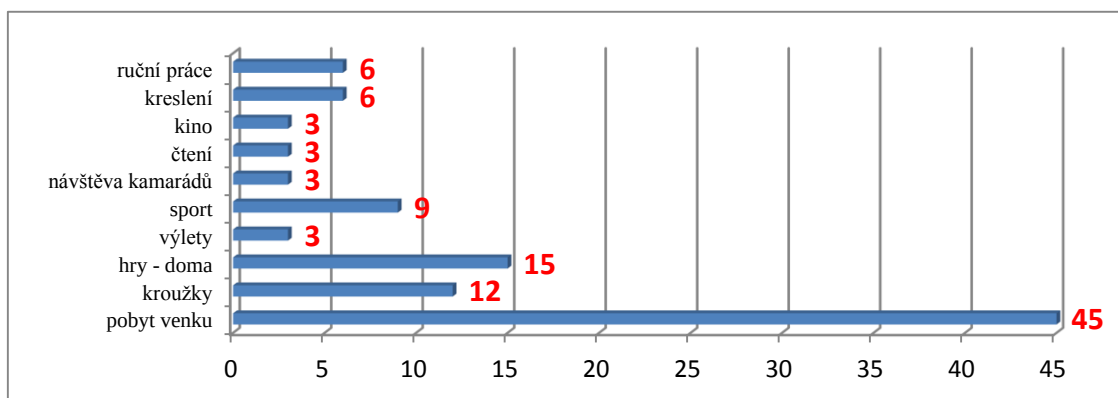

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu č. 7 vyplývá, že 60 % rodičů má dvě děti. Jedno vlastní dítě vychovává 32 % respondentů a pouze 4 % partnerů má tři děti. Z neformálního rozhovoru jsem zjistila, že jedináčci mají lepší podmínky k výběru volnočasových aktivit (lepší finanční situace), než rodiny s více dětmi. Tyto děti provozují zimní sporty (lyžování, bruslení), tenis, plavání a jezdí na koních. Z toho usuzuji, že čím je v rodině více dětí, tím menší je jejich škála výběru aktivit.

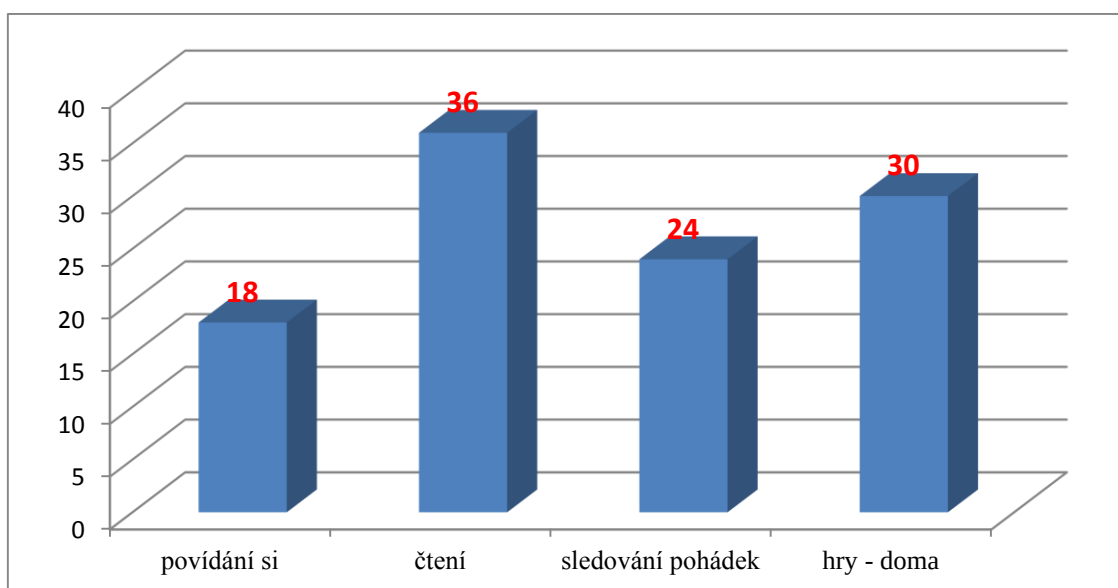
Položka č. 7: V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od PO-PÁ?

Graf č. 8. Odpolední činnosti od PO-PÁ

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 9. Večerní činnosti od PO-PÁ

Zdroj: vlastní zpracování

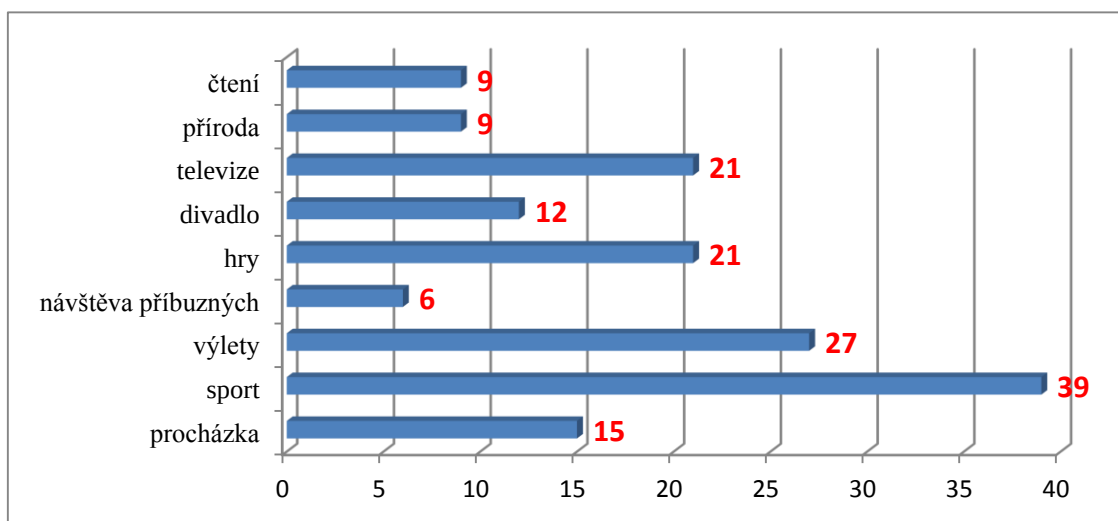
Ráno v každé rodině začíná snídaní, hygienou a odchodem do školek, proto nejsou znázorněny v grafu. Jak už jsem se zmínila výše, děti jsou vyzvedávány ze školek nejčastěji kolem páté hodiny odpolední.

Většina dětí (počet 45) tráví odpoledne pobytem venku (dětské hřiště). Výsledky ukazují, že pouhých 12 dětí navštěvuje mimoškolní kroužky (zejména zpěv a keramika). Zarážející je fakt, který ukazuje, že pouze 9 dětí provádí během týdne sportovní činnost. Pohybové aktivity rozvíjejí obratnost a koordinaci dítěte, proto by jim měli rodiče věnovat větší váhu. Z výsledků položky č. 7 jsem zjistila, že děti stejnou mírou navštěvují kino, jako své kamarády. Myslím si však, že užitečnější je trávený čas s kamarády, kdy dochází k rozvoji komunikace, sociálního chování a zároveň u společných činností rozvíjí motorické dovednosti (stavba lega).

Podstatný rozdíl je v přístupu ke čtení, což je hlavní večerní aktivitou. Večer čte 36 rodičů svým dětem. Z toho usuzuji, že si rodiče uvědomují význam čtení při rozšiřování slovní zásoby a pochopení textu. Graf č. 11 znázorňuje, že rodiče dávají přednost pouštění pohádek, než osobní komunikaci s dítětem. Hry doma provozuje 30 dětí, televizi sleduje 24 dětí a 18 si rádo povídá. Myslím si, že v dnešní době je sledování televize hlavní příčinou, proč lidé mezi sebou přestávají komunikovat, což vede k vzájemnému odcizení.

Položka č. 8: V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od SO-NE?

Graf 10. Volené aktivity o víkendu

Zdroj: vlastní zpracování

O víkendu má rodina více času a proto i aktivity jsou rozmanitější. Sportu se věnuje o víkendu 39 dětí, což je o 30 víc, než přes týden, to je pozitivním ukazatelem. V grafu je pod pojmem sport zahrnuta cyklistika, bruslení, lyžování a plavání, přičemž plavání je nejvíc zastoupeno. Velkým přínosem pro děti je, že už v tomto věku navštěvují s rodiči divadlo a výstavy. V odpoledních hodinách 27 respondentů vyrazí na výlety a 21 dotazovaných odpovědělo, že hrají společně hry. Stejný počet rodičů, tedy 21 uvedlo, že sledují televizi. Televize je novodobá záležitost posledních třiceti let. Děti jsou schopné dívat se na televizi ze vzdálenosti i 50 cm., kdy dochází k poškození zraku. Nepopírám, že televizní pohádky jsou špatné, měla by se ovšem hlídat doba a vzdálenost sledování. Je smutné, že pouze tři rodiny v dotazníku uvedly, že si hrají také s legem a skládají puzzle. Tyto činnosti pomáhají rozvíjet jemnou motoriku, paměť a představivost a proto je jejich rozvoj v tomto věku podstatný. Tak jako přes týden tak i o víkendu rodiče a děti nezapomínají na čtení pohádek. Ovšem o víkendu dochází k poklesu předčítajících z 36 na 9. Příbuzné navštěvuje pouze 6 dětí. Širší rodina tak přichází o vzájemné chvíle, které jsou významné pro další život.

Polož č. 9: Máte nějakou pravidelnou (1 x týdně) společnou aktivitu?

Mezi nejčastější pravidelné společné aktivity rodiče uvádějí: sport (společné cvičení, plavání, bruslení, cyklistika), čtení před spaním, hry, péče o domácí zvířata a malování.

Jedna z maminek chodí s dítětem každé pondělí na kurz angličtiny a tak spolu prožívají různé situace, které je vzájemně obohacují.

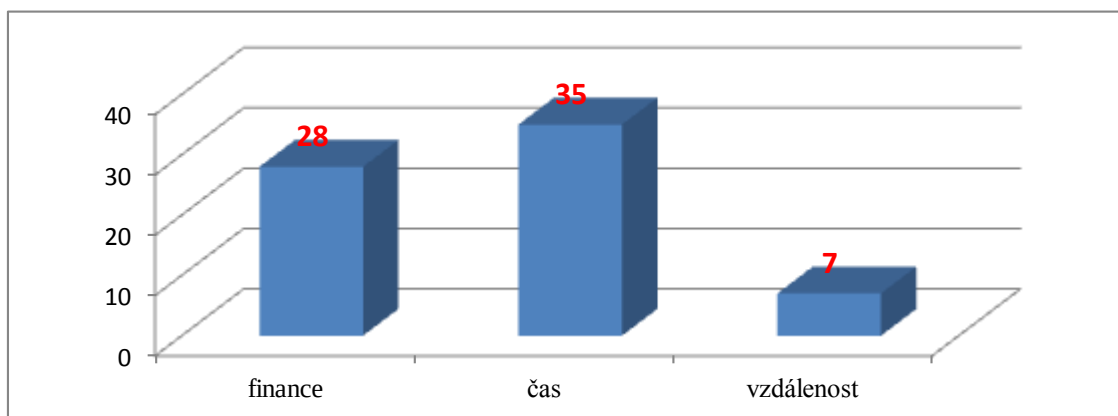
Čtení před spánkem je chvíle, kdy se zakončuje prožitý den a dítě cítí lásku a bezpečí domova. Když se tato chvíle spojí s vyprávěním o uplynulém dni a toho, co nás trápí, pomůže to k rozvíjení vzájemné důvěry. Takto tyto chvíle popisují respondenti v mém dotazníku.

5.4 Výsledky k výzkumné otázce č. 3 Z jakého důvodu nemohou rodiče věnovat více času dětem

V této oblasti byly položeny celkem 3 otázky. Informace k odpovědi na formulovanou výzkumnou otázku č. 3 jsem získala vyhodnocením položek č. 10-12. Zároveň se tyto položky vztahují k dílčímu cíli č. 3., tj. zmapovat příčiny, které brání provozovat společné volnočasové aktivity v rodině a jaký vliv má na aktivity počasí.

Položka č. 10: Jaké příčiny brání k trávení aktivit s dětmi. Např.: finance, čas, vzdálenost? Popište, které aktivity to jsou.

Graf 11. Jaké příčiny brání trávit aktivity s dětmi?

Zdroj: vlastní zpracování

V této oblasti se ukázalo, že 35 respondentů uvádí nedostatek času, jako jednu z příčin, která brání k trávení společných aktivit. Rodiče uvedli, že délka pracovní doby je hlavní příčinou, proč se nemohou věnovat svým dětem. Sama u svého zaměstnání sleduji, jak je čas vzácný. Moje pracovní doba probíhá od 9-17 hodin, pět dní v týdnu. Přičemž do práce vyjždím z domova v 8 hodin a vracím se kolem 18 hodiny. Neumím si moc dobře představit, jak bych v tomto provozu měla vychovávat své dítě, popřípadě s ním chodit na kroužky

a ještě provozovat společnou aktivitu. Zbývajících čas opravdu stačí často jen na povinné domácí práce a osobní hygienu. Mezi další časové vytížení rodiče uvedli: úklid, domácí práce, odpolední zaměstnání, stavba domu, nepřetržitá práce. Další odpovědí byl věk dítěte a práce na směny. Nedostatek času přes týden se snaží rodiče kompenzovat o víkendu, kdy jsou spolu podstatně déle, což zaznamenali v položce č. 8.

Na druhém místě, uvádí 28 rodičů finanční omezení. Špatnou dostupnost k žádaným aktivitám zvolilo 7 rodičů. Respondenti z výše uvedených důvodů uvedli, že nemohou navštěvovat divadlo, kino, lyžovat, plavat a poznávat nová místa. Všechna tato omezení vedou děti k tomu, že svůj volný čas tráví u televize a počítače, což brání jejich zdárnému vývoji.

Položka č. 11: Počasí ovlivňuje můj čas trávený s dětmi?

(1- vůbec nesouhlasím, 10- souhlasím)

Respondenti ve 40 případech uvedli, že počasí nemá na trávení volného času s dětmi žádný vliv. Pouze třem v tom brání počasí. V případě nepříznivého počasí mohou rodiče vykonávat aktivity ve sportovních halách, činnosti doma (kreslení, ruční práce, čtení), navštěvovat kino nebo kamarády. Celkem 16 dotazovaných označilo na číselné škále, že se řídí podle počasí z 50 %. Na zbytek respondentů, celkem 11 má počasí při volbě aktivit větší vliv.

Položka č. 12: Preferuji aktivitu s pobytem venku?

V této oblasti jsem zjistila, že 42 rodičů preferuje aktivity s pobytem venku, což nám dokazuje i graf č. 10, který jako nejčastější činnost dětí během týdne popisuje pobyt venku. Je to pozitivní zjištění, neboť pobyt v přírodním prostředí je pro dítě i rodiče zdravější. Naskytá se mu tak i rozmanitější možnost k využití volného času. Dítě může běhat, lézt, skákat, házet, šplhat apod. Ani jeden z rodičů neuvedl, že by volnočasové aktivity raději trávil v uzavřeném prostoru. Celkem 28 dotazovaných střídá jak aktivity venku, tak uvnitř.

6 ZÁVĚR

Tématem bakalářské práce byl způsob trávení volného času rodičů s dětmi v předškolním věku. Tuto věkovou kategorii jsem si zvolila proto, že toto období je popisováno význačnými pedagogy, jako nejtvrdnější část v životě člověka. V teoretické části jsem se zaměřila na pojem rodina, dítě, výchova, volný čas a význam pohybové aktivity. Charakterizovala jsem jednotlivá období od 3 do 6 let věku dítěte se zaměřením na vývoj motoriky a psychických procesů. Významnou roli ve výchově má množství času a způsob jakým ho rodiče s dětmi tráví.

V praktické části jsem prováděla dotazníkový průzkum, jehož prostřednictvím jsem získala odpovědi vztahující se k cílům práce. Respondenty byli rodiče dětí z mateřských škol na Praze Západ. Rozdáno bylo celkem 180 dotazníků rodičům dětí v těchto školách. Zpět se mi podařilo získat 70 z nich (návratnost 38,9 %). Dotazník byl tvořen 12 otázkami. Z celkového počtu dotazovaných odpovědělo 10 mužů a 60 žen. Respondenti byli především z řad středoškoláků 49 %. V soukromém sektoru bylo zaměstnáno celkem 32 dotazovaných. Většina respondentů patřila do úplných rodin 73 % a dvě vlastní děti vychovává 60 % rodičů.

Cílem práce bylo zmapovat, kolik času tráví rodiče s dětmi a jaké volnočasové aktivity provozují. Tento cíl jsem rozdělila na tři dílčí cíle:

1. Zmapovat kolik času denně věnují rodiče svým dětem, v jakém časovém rozmezí během dne a jestli provozují společné pravidelné aktivity.
2. Zjistit způsob trávení volného času rodičů s dětmi a jejich pravidelné společné aktivity.
3. Zmapovat příčiny, které brání provozovat společné volnočasové aktivity v rodině a jaký vliv má na ně počasí.

V práci jsem si stanovila 3 výzkumné otázky, na něž jsem hledala odpovědi pomocí sběru dat z navracených a zodpovězených dotazníků. Nalezené odpovědi na výzkumné otázky pomohly splnit cíl práce.

Výzkumné otázky:

1. Kolik času tráví rodiče s dětmi?
2. Jaké volnočasové aktivity nejčastěji volí rodiče s dětmi?
3. Z jakého důvodu nemohou rodiče věnovat více času dětem?

Výzkumná otázka č. 1: Kolik času tráví rodiče s dětmi?

Tato výzkumná otázka č. 1 se vztahuje k dílčímu cíli č. 1. V této oblasti se ukázalo, že během dne 42 % rodičů věnuje dítěti 3-4 hodiny a 31 % rodičů více než 6 hodin, což však nezahrnuje jen aktivní zábavu, ale i plnění rozličných povinností spojených s chodem domácnosti a školou. Ale i plnění těchto povinností může být velmi přínosné pro všechny zúčastněné, pokud je dělají společně. Obohacují se tak navzájem - vzájemně si pomáhají, snaží se jeden druhého pochopit, vcítit se do situace. Respondenti zaměstnaní ve státním sektoru, se svým dětem nejvíce věnuje od 15-17 hodin z důvodu kratší pracovní doby, než v soukromém sektoru. Dále se dětem věnují v době od 17-19 hodin (42 respondentů), protože většina z těchto dotazovaných pracuje v soukromém sektoru, kde je pracovní doba do 17 hodin. Rozhodující je tedy pracovní doba rodičů. Všichni rodiče, bez ohledu na jejich pracovní vytížení uvedli, že se snaží nahradit dětem ztracený čas aspoň o víkendu.

Společnou pravidelnou aktivitu má 27 % rodičů se svými dětmi a 73 % dotazovaných neprovádí žádnou společnou činnost.

Výzkumná otázka č. 2: Jaké volnočasové aktivity nejčastěji volí rodiče s dětmi?

Výzkumná otázka č. 2 pomáhá splnit dílčí cíl č. 2, tj. zjistit způsob trávení volného času rodičů s dětmi a jejich pravidelné společné aktivity. Druh společné aktivity se často odvíjí od toho, zda vychovávají děti oba rodiče, nebo jen jeden. Je chvályhodné, že 73 % respondentů žije v manželství. Pouze 3 % vychovávají své dítě sami. Z volnočasových aktivit volí především výlety, sport a společenské hry. Těmito činnostem se věnují jak přes týden, tak i o víkendu. Přes týden však pobývají nejčastěji venku (45 respondentů) a provozují společenské hry (15 respondentů), večer 36 rodičů svým dětem čte. Je na škodu, že pouze 9 dětí se věnuje aktivně sportu. Avšak o víkendu se sportu věnuje o 30 dětí více. Dále jezdí na kole, bruslí, lyžují a významné místo mezi aktivitami zaujímá plavání. Přínosem je, že rodiny o víkendu navštěvují divadlo a výstavy (12 respondentů). Pouze 3 z dotazovaných uvedli, že skládají puzzle. Je to škoda, neboť tato činnost je pro tento věk podstatná, dochází k rozvoji jemné motoriky, která je tak důležitá při nástupu do školy. Také návštěvě příbuzných nevěnují příliš času (pouze 6 respondentů), což ochuzuje rodinné vztahy a prožívání krásných společných chvil různých generací.

Výzkumná otázka č. 3: Z jakého důvodu nemohou rodiče věnovat více času dětem?

Výzkumná otázka č. 3 souvisí s dílčím cílem č. 3. Polovina dotazovaných, tedy 35 uvedlo, že nemají dostatek času pro své děti z důvodů dlouhé pracovní doby. Nedostupnost z finančních důvodů uvedlo 28 respondentů. Vzdálenost k žádaným aktivitám brání 7 dotazovaným. Více než polovina rodičů, celkem 42, preferuje trávení volného času venku. Také nepříznivé počasí pro ně není překážkou.

Provedením a vyhodnocením výzkumu jsem zjistila, kolik času tráví rodiče s dětmi jak přes týden, tak o víkendu a jaké volnočasové aktivity nejčastěji volí. Dále jsem zjistila, jaké důvody brání rodičům věnovat více času dětem.

V dotazníkovém šetření jsem dospěla k závěru, že většina rodičů věnuje svým dětem co nejvíce času. Jsou však limitováni časem a financemi. Nejčastěji volí pobyt ve volné přírodě, ale také u nich hraje významné místo čtení pohádek a společenské hry. Je chvályhodné, že pokud se svým dětem nemohou z jakéhokoliv důvodu věnovat, snaží se je zapojit do kroužků a sportovních oddílů, které nevyžadují jejich přítomnost, ale děti významně obohacují.

7 SOUHRN

Tato bakalářská práce je zaměřena na volný čas, který tráví rodiče s dětmi od 3 do 6 let. V teoretické části popisují funkci rodiny a rozdělují typy rodin. Dále definují pojem dítě, rozdělují jednotlivá vývojová období dítěte od 3 do 6 let a zaměřují se na to, jak můžeme povzbuzovat dítě k pokrokům v prvním roce života. V práci jsem charakterizovala pojem výchova a odlišné přístupy k výchově. Dále je definovaný pojem volný čas a význam pohybové aktivit. V praktické části jsem vyhodnocovala odpovědi získané z dotazníků, zkompletovala výsledky do grafů a opatřila je komentářem. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem tráví volný čas rodiče s dětmi od 3 do 6 let. Na závěr jsem uvedla výsledky z výzkumného šetření. Práce dokládá, že rodiče svým dětem věnují maximum ze svého volného času, nejraději pobývají ve volné přírodě a o víkendu nejčastěji sportují.

8 SUMMARY

This work is focused on leisure, who spends parents with children 3 to 6 years. In the theoretical part of the family and divide the types of families. Also describe the concept of child development divides the child 3 to 6 years old and i have focused on how we can encourage the child to progress in the first year of life. In the project the concept of education and different approaches to education. It is also defined the concept of leisure and the importance of physical activity. In the practical part i evaluated the responses obtained from questionnaires completed the results graphs and sought the commentary. The main objective of the study was to find out how they spend their leisure time parents with children 3 to 6 years. Finally I said the results of the research. The work demonstrates that parents seek for their children spend as much as possible, preferably residing in the wild and weekend sports.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Allen, K. E., & Marotz, L. R. (2005). *Přehled vývoje dítěte*. Praha: Portál.
- Dvořáková, H. (2002) *Pohybem a hrou rozvíjíme osobnost dítěte*. Praha: Portál.
- Hanuš, R., & Chytilová, L. (2009). *Zážitkově pedagogické učení*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Herman, M. (2008). *Najděte si svého marťana*. Olomouc: Hanex.
- Hodaň, B., & Dohnal, T. (2005). *Rekreologie*. Olomouc: Hanex.
- Howe, M., & Griffey, H. (1997). *Dejte svému dítěti lepší start do života*. Praha: Nakladatelství Praktik.
- Kardinál, F. T. (1992). *Pedagogika*. Nakladatelství Nibowaka.
- Máchová, J. (1974). *Duševní hygiena rodinného života*. Praha: Avicenum.
- Matějček, Z. (1986). *Rodiče a děti*. Praha: Avicenum.
- Matějček, Z. (1997). *po dobrém nebo po zlém*. Praha: Portál.
- Matoušek, O. (1997). *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Portál.
- Mazal, F. (2007). *Hry a hraní pohledem ŠVP*. Olomouc: Hanex.
- Možný, I. (2002). *Česká společnost*. Praha: Portál.
- Pávková, J., Hájek, B., Hofbauer, B., Hrdličková, V., & Pavlíková, A., (1999) *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, s.r.o.
- Petrušek, M., (1996). *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum.
- Smékal, V., & Macek, P. (2002). *Utváření a vývoj osobnosti: psychologie, sociální a pedagogické aspekty*. Brno: Barrister & Principal.
- Stejskal, P. (2004). *Proč a jak se zdravě hýbat*. Břeclav: Presstempus.
- Vágnerová, M. (2007). *Vývojová psychologie II. Dospělost a stáří*. Nakladatelství Karolinum.
- Veselá, R. (2005). *Rodina a rodinné právo, historie, současnost a perspektivy*. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o.
- Výrost, J., & Slaměník, I. (1998). *Aplikovaná sociální psychologie*. Portál.
- Winkler, J., & Petrušek, M. (1997). *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum.
- Woollfson, C. R. (2004). *Bystré dítě předškolák*. Praha: Ottovo nakladatelství.
- Seznam právních předpisů:
Zákon č.94/1963 Sb., o rodině.

10 PŘÍLOHY

10.1 Dotazník

Dotazník – Způsob trávení volného času v rodině

Vážená paní/pane,

dovoluji se na Vás obrátit se žádostí o vyplnění dotazníku, který mi jako studentce Univerzity Palackého v Olomouci poslouží jako podklad pro bakalářskou práci a jehož cílem je zjistit způsob trávení volného času rodičů s dětmi. Dovoluji si Vás tímto laskavě požádat o odpovědi na níže uvedené otázky. Šetření je anonymní a jeho výsledky poslouží k efektivnějšímu výběru aktivit ve školních zařízeních. Děkuji za Váš čas a zájem!

Pokud není uvedeno jinak, odpovídejte zaškrtnutím preferované možnosti. U jiných otázek prosím zakroužkujte míru Vašeho souhlasu s následujícími možnostmi (1.....vůbec nesouhlasím, 10.....souhlasím).

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- ☐ muž
- ☐ žena

2. Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

- ☐ základní
- ☐ vyučen
- ☐ středoškolské
- ☐ vysokoškolské

3. Vaše současná ekonomická aktivita?

- ☐ dělnická profese

☐ zaměstnanecká profese (státní sektor)

☐ zaměstnanecká profese

☐ podnikatel

☐ jinak ekonomicky aktivní

☐ student

☐ ostatní ekonomicky neaktivní

4. S kým vychováváte dítě?

☐ sám (a)

☐ s manželem/manželkou

☐ s partnerem/partnerkou

☐ jiné (uveďte).....

5. Uveďte počet vychovávaných dětí

☐ vlastní děti.....

☐ děti partnera, adoptované, děti příbuzných atd.....

.....

6. Kolik času denně věnujete svým dětem?

☐ méně než 1 hodinu

☐ 1-2 hodiny

☐ 3-4 hodiny

- ☐ 5-6 hodin
- ☐ více než 6 hodin

7. V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od Po-PÁ?

(např.: ráno 6-7 hodin doprovod dítěte do školky)

☐ ráno, uveďte čas.....
.....

☐ odpoledne, uveďte čas.....
.....

☐ večer, uveďte čas.....
.....

8. V jakém časovém rozmezí trávíte čas s dětmi a jakým způsobem od SO-NE?

☐ ráno, uveďte čas.....
.....

☐ odpoledne, uveďte čas.....
.....

☐ večer, uveďte čas.....
.....

9. Máte nějakou pravidelnou (1x týdně) společnou aktivitu?

☐ NE

☐ ANO, uveďte.....

.....

.....

**10. Jaké příčiny brání trávení aktivit s dětmi. Např.: finance, čas, vzdálenost?
Popište, které aktivity to jsou.**

uveďte.....

.....

11. Ovlivňuje počasí můj čas trávený s dětmi?

(1.....vůbec nesouhlasím, 10.....souhlasím)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

12. Preferuji aktivitu s pobytem venku?

(1.....vůbec nesouhlasím, 10.....souhlasím)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

☐ Jiné:.....

Vážení rodiče,

děkuji Vám za čas strávený při vyplňování tohoto dotazníku. Všechny Vaše poznatky detailně zpracuji a vyhodnotím v následujících měsících. Jsem ráda, že mohu prostřednictvím Vašich poznatků přispět k efektivnějšímu výběru aktivit ve školních zařízeních

S pozdravem Magdaléna Heczková